

Osteoporotiske brudd – økt dødelighet

Osteoporotiske brudd er signifikant forbundet med økt dødelighet i opptil ti år etter bruddet. Det viser en stor australsk studie med 18 års oppfølgingstid.

Studien omfattet 4 000 hjemmeboende eldre (1). I oppfølgingsperioden ble det registrert osteoporotiske brudd hos 1 295 (952 kvinner og 343 menn).

Brudd av alle typer var signifikant assosiert med økt dødelighet. Brudd i ryggrad og hofte var forbundet med den høyeste dødeligheten. Overdødeligheten holdt seg i fem år etter bruddet – for hoftefrakturer i hele ti år. Dødeligheten økte ytterligere for dem med gjentatte brudd – for menn med flere brudd var dødeligheten nær tredoblet sammenliknet med dødeligheten for gruppen uten brudd.

– Resultatene viser at ikke bare hoftebrudd og vertebrale brudd er assosiert med økt dødelighet, men at dette også gjelder andre typer brudd og at overdødeligheten vedvarer i opptil ti år etter et hoftebrudd. Dette er klinisk viktig, sier overlege Clara Gram Gjesdal ved Revmatologisk avdeling, Haukeland universitetssykehus.

– Økt dødelighet etter brudd var assosiert med faktorer som disponerer både for brudd

Illustrasjonsfoto © Tom Stewart/Corbis/SCANPIX

og for prematur død, selv om kronisk sykdomsbyrde ikke var signifikant assosiert med dødelighet i en undergruppe av bruddpasientene. Man sitter således fortsatt med spørsmålet om dødeligheten er knyttet til bakenforliggende felles risikofaktorer eller forhold knyttet til bruddet i seg selv, sier Gram Gjesdal.

Are Brean
are.brean@siv.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Bliuc D, Nguyen DN, Milch VE et al. Mortality risk associated with low-trauma osteoporotic fracture and subsequent fracture in men and women. *JAMA* 2009; 301: 513–21.

Færre kalorier gir bedre hukommelse

Dyrestudier har indikert at en kalorigattig diett bedrer hukommelsen hos eldre. Nå er tilsvarende studier gjort hos mennesker.

I en prospektiv intervensjonsstudie har tyske forskere undersøkt om mengden kalorier og umettet fett påvirker eldres menneskers kognitive funksjon (1). 50 friske normal-/overvektige ble inkludert i studien. Gjennomsnittsalderen var 60 år og gjennomsnittlig kroppsmasseindeks 28 kg/m². De ble stratifisert i tre grupper. En gruppe fikk kalorirestriksjoner (30 % reduksjon), en annen fikk en relativ økning av umettede fettsyrer (20 % økning, ingen økning i total fettmengde) og den tredje gruppen hadde uendret diett i tre måneder. Forsøkspersonene ble testet med ulike kognitive tester før og etter intervensjonen.

I gruppen som fikk kalorirestriksjoner fant man signifikant reduksjon i vekt og kroppsmasseindeks, redusert insulinivå i perifert blod, redusert CRP-nivå og signifikant bedre hukommelse etter tre måneder. I de to andre gruppene var det ingen endring i disse variablene. I gruppen med kalo-

rirestriksjoner var det signifikant bedre hukommelse enn i de to andre gruppene etter tre måneder, mens det ikke var tilsvarende forskjell når det gjaldt de andre kognitive testene. Man fant en signifikant sammenheng mellom bedre verbal hukommelse og redusert insulinivå i perifert blod og CRP-nivå.

– Epidemiologiske undersøkelser har dokumentert en invers sammenheng mellom kroppsmasseindeks midt livet og prevalens av Alzheimers demens sent i livet. Mekanismene bak denne sammenheng er ikke kjent, men resultatene fra denne intervensjonsstudien kan blant annet tale for at økt insulin sensitivitet og redusert inflammasjon kan føre til økt synaptisk plastisitet og bedre hukommelse, sier professor Knut Engedal ved Universitetet i Oslo.

Åslaug Helland
aslaug.helland@gmail.com
Tidsskriftet

Litteratur

1. Witte AV, Fobker M, Gellner et al. Caloric restriction improves memory in elderly humans. *Proc Natl Acad Sci USA* 2009; 106: 155–60.

Heterogen respons på betainterferon

Respons på behandling med betainterferon ved multipl sklerose er vanskelig å vurdere, særlig ved anfallspreget sykdom. Derfor har man fulgt en liten gruppe pasienter nøye gjennom tre år, bl.a. ved månedlige MR-undersøkelser (*Arch Neurol* 2009; 66: 39–43).

Resultatene viser at responsen er svært heterogen: Halvparten av pasientene ble definert som respondere – dvs. en reduksjon i plakk med minst 60 % over ett semester. Hos noen få kom effekten først etter lengre tid, mens andre responderte bra til å begynne med for så å bli dårligere igjen. Forskerne bak studien mener man bør gjøre hyppigere MR-undersøkelser det første året for å avgjøre hvem som har effekt av behandlingen.

Kognitive evner og psykiske lidelser

Lavere IQ som barn øker risikoen for schizofreni, depresjon og angst senere i livet (*Am J Psychiatry* 2009; 166: 50–7). Funnene er basert på data fra en longitudinell undersøkelse av over 1 000 personer født 1972–73 i Dunedin, New Zealand. Disse har jevnlig møtt til omfattende undersøkelser, og frafallet har vært minimalt. I motsetning til i tidligere undersøkelser fant man her ingen sammenheng mellom lavere IQ og misbrukstilstander.

Forholdet mellom IQ og psykiske lidelser kan forklares på flere måter. Personer med lavere kognitive evner kan ha større vanskeligheter med å beherske vanskelige livssituasjoner, mindre kunnskap om psykisk helse eller høyere terskel for å søke hjelp. Det kan også være felles årsaker, f.eks. genetiske faktorer, som disponerer både for lav IQ og enkelte psykiske lidelser.

Behandling av overvekt reduserer inkontinensplager

I en studie publisert i *The New England Journal of Medicine* (2009; 360: 481–90) fikk en gruppe overvektige kvinner som var plaget med inkontinens ukentlig oppfølging etter mål fra et vektreduksjonsprogram for diabetikere. Kontrollpersonene fikk bare generell informasjon om helse og livsstil, mens begge gruppene fikk instruksjon i øvelser mot inkontinens.

Etter seks måneder hadde intervensjonsgruppen gått ned i gjennomsnitt 8 kg, mot 1,5 kg i kontrollgruppen. Den første gruppen hadde signifikant færre episoder med stressinkontinens, og lavere, men ikke signifikant lavere, forekomst av urgeinkontinens. Men for begge typer var det signifikant effekt i forhold til å nå det endepunktet forskerne hadde betegnet som klinisk betydningsfullt.